

WYMAGANIA EDUKACYJNE. HISTORIA . KLASA 7

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- odróżnia przeszłość, teraźniejszość i przyszłość ,
- wskazuje i posługuje się podstawowymi określeniami podziału czasu stosowanymi w historii (epoka, tysiąclecie, wiek , rok, era, n.e., p.n.e.),
- oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
- zna daty obrad kongresu wiedeńskiego;
- potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu;
- zna członków Świętego Przymierza;
- wymienia idee polityczne początku XIX w.
- rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna;
- opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I;
- wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim;
- wie, kim był Piotr Wysocki;
- wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie listopadowe;
- zna rezultat zmagających powstańców;
- rozumie pojęcie emigracji;
- wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym;
- wymienia twórców kultury polskiej na emigracji;
- wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu;
- zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska;
- pokazuje na mapie ziemie polskie pod trzema zaborami i je nazywa;
- rozumie pojęcie Wiosny Ludów;
- zna datę wybuchu Wiosny Ludów;
- wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi;
- wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień;
- wymienia główne wynalazki XIX w.;
- rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa;
- wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.
- krótko opisuje sytuację Królestwa Polskiego przed powstaniem listopadowym i po jego upadku;
- krótko opisuje sytuację w zaborach pruskim i austriackim po powstaniu listopadowym;
- wie, kiedy była wojna krymska;
- potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym;
- wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włoch;
- zna postać Ottona von Bismarcka;
- wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871;
- wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego;
- wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.;
- rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa;
- zna postać Abrahama Lincolna;
- wie, kto wygrał wojnę secesyjną;
- wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej;
- wymienia główne mocarstwa kolonialne;
- zna pojęcie kolonializmu;
- zna określenie „perła w koronie”;
- wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska i zna jej wynik;
- krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym;
- rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni;
- wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka;
- wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe;
- wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania ;

- wie, kim był Romuald Traugutt;
- wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego
- zna pojęcia: katorga, rusyfikacja, Uniwersytet Latający;
- wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego;
- wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego;
- rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny;
- wie, gdzie wybuchł najślynniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim;
- zna postacie: Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego
- wskazuje na mapie Austro-Węgry i Galicję;
- rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska;
- wymienia narodowości, które żyły w Galicji;
- zna określenie „epoka pary”;
- wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym w XIXw.;
- wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia;
- wie, co oznacza określenie „piękna epoka”;
- zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową;
- wymienia grupy społeczne, które walczyły o swoje prawa;
- wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy;
- wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków;
- wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich;
- rozumie skróty: PPS, endecja;
- przyporządkowuje postacie Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych;
- zna datę: 1905 r.;
- zna pojęcie strajk generalny;
- zna określenie „krwawa niedziela”;
- wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji ;
- wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia;
- rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne;
- wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej;
- wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji;
- wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową;
- wie, kiedy wybuchła I wojna światowa;
- wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie;
- podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny;
- rozumie pojęcia: wojna pozycyjna i wojna manewrowa;
- wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej;
- wskazuje na mapie Rosję;
- wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego;
- zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina
- wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej;
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego , Ignacego Paderewskiego; Romana Dmowskiego;
- wie czym był *Akt 5 listopada*;
- wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.;
- wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa;
- wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej,
- wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość (dz-m r);
- wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.
- zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Lenina, Woodrowa Wilsona;
- wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa po I wojnie światowej;
- zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego;
- wie, czym zajmowała się Liga Narodów;
- wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu;
- wskazuje kino, telewizję i radio jako narzędzia kultury masowej;
- zna dwóch przywódców ZSRS;
- wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego;

- rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS;
- wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch;
- wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego;
- wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r., wie, kiedy A. Hitler przejął władzę;
- rozumie pojęcie III Rzeszy;
- podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym;
- wymienia sojuszników III Rzeszy;
- wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę przed wybuchem II wojny światowej;
- wymienia państwa totalitarne;
- wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej;
- wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego;
- wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową;
- zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP;
- wie, kiedy doszło do przewrotu majowego;
- rozumie pojęcie sanacja;
- wymienia mniejszości narodowe w Polsce;
- opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym;
- wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP;
- wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym;
- wie, w jaki sposób walczono z analfabetyzmem;
- wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej;
- wymienia wrogów Polski w okresie międzywojennym;
- wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski;
- wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski;
- zna postać J. Piłsudskiego;

Na ocenę dostateczną uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dopuszczającą,
- umieszcza procesy, zjawiska i fakty historyczne w czasie, wie, co to jest chronologia,
- wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka, umieszcza wydarzenia na osi czasu, określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery),
- lokalizuje w przestrzeni procesy, zjawiska i fakty historyczne wykorzystując mapy i plany w różnych skalach,
- rozumie związki przyczynowo-skutkowe zjawisk i procesów historycznych,
- tworzy krótkie wypowiedzi,
- rozróżnia w narracji historycznej warstwę informacyjną, wyjaśniającą i oceniającą,
- wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja, liberalizm, konserwatyzm;
- zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich;
- wymienia uczestników kongresu;
- rozumie określenie „tańczący kongres”;
- wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych;
- wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską;
- opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego;
- wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz;
- wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie;
- wymienia pierwszego dyktatora powstania listopadowego;
- opisuje wybuch powstania listopadowego;
- opisuje przebieg i charakter działań wojennych w czasie powstania;
- wskazuje miejsca największych bitew powstania listopadowego;
- wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko--rosyjskiej;
- wymienia przywódców powstania listopadowego;
- wymienia polskie obozy polityczne na emigracji;
- rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji;

- wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego;
- opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim;
- zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego;
- zna postać Józefa Bema;
- wie, czym był parlament frankfurcki;
- zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający powstanie;
- wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów;
- zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów
- opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.;
- wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy;
- ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne;
- zna etapy wojny krymskiej;
- zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego;
- omawia etapy jednoczenia Włoch;
- wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec;
- wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego;
- wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami;
- wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna;
- opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów;
- wskazuje na mapie kolonie brytyjskie;
- opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym;
- charakteryzuje społeczeństwo drugiej połowy XIX w.;
- przedstawia politykę kolonizatorów wobec kolonizowanych państw i obszarów;
- wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska;
- opisuje przebieg manifestacji patriotycznych w latach 60. XIXw.;
- zna postać Aleksandra Wielopolskiego;
- przedstawia programy Białych i Czerwonych;
- opisuje przebieg powstania styczniowego;
- wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania;
- opisuje formy walki powstańczej;
- przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym;
- wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat;
- podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji;
- wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych;
- przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji;
- opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim;
- opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim;
- opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej;
- wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach;
- uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”;
- opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu;
- wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia;
- zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella;
- opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”;
- wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.;
- rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm;
- zna poglądy socjalistów i narodowców;
- wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice;
- opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków;
- wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów;
- wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna;
- dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego;
- podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim;
- opisuje strajki w Łodzi;
- wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie;

- podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.;
- opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką;
- opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową;
- wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej;
- opisuje wojnę pozycyjną;
- zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu;
- opisuje sposób przejęcia władzy w Rosji przez bolszewików;
- rozumie pojęcie obcej interwencji;
- wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji;
- podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice;
- wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach;
- opisuje działalność Legionów;
- wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej;
- omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej;
- wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych;
- omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania;
- wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni;
- przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej;
- wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski;
- wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości;
- wie, w jakich okolicznościach doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę;
- przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej;

- wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów;
- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec;
- wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej;
- rozumie pojęcie mały traktat wersalski;
- omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny;
- rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja;
- rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm;
- opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS;
- wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego;
- rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule;
- opisuje życie w faszystowskich Włoszech;
- zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech;
- rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski;
- rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii;
- wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi, wymienia państwa osi;
- podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR i III Rzeszy;
- wymienia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki I wojny światowej;
- wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty;
- zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic;
- zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt;
- wymienia główne założenia konstytucji marcowej;
- opisuje przewrót majowy i rządy sanacji;
- wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa;
- rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą;
- zna postać Ignacego Mościckiego;
- wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych;
- porównuje życie na wsi z życiem w mieście;
- wymienia wyznania II Rzeczypospolitej;
- zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego;
- rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna
- wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu;
- zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego;

- wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty;
- wymienia kraje, z którymi polska zawarła sojusze i traktaty.

Na ocenę dobrą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dostateczną;
- rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia;
- dostrzega zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym;
- pozyskuje informacje z różnych źródeł (w tym kartograficznych);
- potrafi ustalić i wyjaśnić związki przyczynowo-skutkowe zjawisk i procesów historycznych;
- tworzy: dłuższe wypowiedzi, plan, notatkę, prezentację;
- wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza;
- rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków;
- podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy;
- opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych;
- charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego;
- opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego;
- rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim;
- wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele;
- charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I;
- analizuje przyczyny powstania listopadowego;
- rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania;
- charakteryzuje różne postawy polskich polityków wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów;
- wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych;
- wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji;
- charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji;
- dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach;
- podaje przyczyny powstania krakowskiego;
- podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej;
- omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie i podaje skutki Wiosny Ludów;
- opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich;
- wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego w XIX w.;
- wymienia przyczyny powstawania fabryk;
- dostrzega skutki rozwoju komunikacji;
- wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego;
- wskazuje różnice w przyczynach wybuchu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich;
- omawia rolę Świętego Przymierza w Europie;
- wskazuje konsekwencje wojny krymskiej;
- wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch;
- wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu;
- wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją;
- uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec;
- wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA;
- podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej;
- wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej;
- wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej;
- uzasadnia europejski wyścig o kolonie;
- podaje przyczyny i skutki kolonializmu;
- uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym;
- opisuje politykę USA na obszarze Chin;
- opisuje wpływ XIX-wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych;
- wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska;
- wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych w latach 60. XIXw.;

- przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego;
- wyjaśnia genezę i znaczenie branki;
- opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów;
- podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków;
- podaje przyczyny klęski powstania styczniowego;
- opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym;
- wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego;
- opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji;
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją;
- opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce;
- opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji;
- charakteryzuje życie polityczne w Galicji;
- przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego;
- charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją;
- wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce;
- analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów;
- opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych;
- opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.;
- dostrzega znaczenie konstytucji w państwie;
- zna twórców socjalizmu;
- rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego
- wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków;
- wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym;
- przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych;
- przedstawia formy działalności polskich partii politycznych;
- podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego;
- wskazuje skutki rewolucji 1905r. dla Rosji i zaboru rosyjskiego;
- opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania;
- podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią;
- wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach;
- wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej;
- charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych;
- uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1918;
- podaje przyczyny wybuchu rewolucji lutowej i październikowej w Rosji;
- przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina;
- podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r.
- prezentuje postawy aktywistów i pasywistów;
- rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków;
- omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny;
- zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny;
- wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni;
- zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.;
- zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich;
- wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego;
- wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej;
- omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować;
- wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS;
- wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS;
- podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego;
- wymienia reformy wprowadzone przez faszystów;
- wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera;
- omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów;

- omawia politykę gospodarczą III Rzeszy;
- omawia ekspansywną politykę Japonii;
- zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo;
- wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego;
- opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych;
- wskazuje różnice pomiędzy państwami totalitarnymi;
- omawia postanowienia traktatu wersalskiego;
- wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski;
- przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej;
- wie, jak przebiegały wybory na prezydenta RP;
- podaje przyczyny przewrotu majowego;
- opisuje zamach majowy i zmiany, które po nim zaszły;
- uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi;
- omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi;
- wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP z nimi walczyły;
- wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju;
- wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce;
- zna nazwiska najwybitniejszych twórców dwudziestolecia międzywojennego;
- wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice;
- wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym;
- wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie;
- wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow;
- opisuje sytuację międzynarodową Polski.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę dobrą;
- rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii, określa czas trwania epok ,
- rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery,
- na podstawie daty rocznej określa wiek i jego połowę (w odniesieniu do czasów przed naszą erą),
- podaje datę początkową i końcową każdej epoki,
- dostrzega zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłość w rozwoju kulturowym,
- dostrzega potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności,
- konstruuje ciągi narracyjne wykorzystując zdobyte informacje,
- przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko do procesów i postaci historycznych,
- tworzy długie wypowiedzi: notatkę, rozprawkę, prezentację,
- porównuje okres napoleoński i epokę restauracji;
- wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie ;
- opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie;
- rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim;
- opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego ogospodarczym Królestwa Polskiego w życiu;
- rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim;
- wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania listopadowego;
- analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje;
- wyjaśnia przyczyny upadku powstania;
- rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów;
- porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice);
- rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami;
- omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami;
- wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami;

- rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej;
- rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r.;
- dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich;
- wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji ;
- wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim;
- dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów ;
- rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego;
- porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w.;
- omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw;
- dostrzega i wyjaśnia rolę postanowień kongresu wiedeńskiego w historii Europy XIX w.;
- rozumie wpływ ideologii romantyzmu na dążenia wolnościowe w Europie pierwszej połowy XIX w.
- rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch;
- uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch;
- rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu;
- wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy;
- wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec;
- rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec;
- uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA;
- wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem;
- analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu;
- uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie;
- analizuje przyczyny i skutki kolonializmu dla kolonizowanych i kolonizatorów;
- ocenia działania Wielopolskiego;
- wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym;
- analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów;
- porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego;
- przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania;
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej;
- rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego;
- dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków;
- porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury;
- dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce;
- wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji;
- opisuje konflikty narodowościowe w Galicji;
- opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego;
- porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze;
- uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w.;
- dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich;
- analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli;
- dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy;
- wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków;
- potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym;
- wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.;
- omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania;
- wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi;
- analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie;
- omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych;
- uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego;
- opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną;
- opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików;
- rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej;
- podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji;

- rozumie znaczenie *Aktu 5 listopada* oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków;
- wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych;
- rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej;
- omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r.;
- przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej;
- charakteryzuje zmiany polityczne, które zaszły w Rosji w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego;
- dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej w Paryżu;
- wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego;
- wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państw;
- analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS;
- porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym;
- omawia znaczenie traktatów laterańskich;
- omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP;
- wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów;
- wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy;
- omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy
- omawia przyczyny przejścia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego;
- analizuje i wymienia przyczyny narodzin sojuszu państw osi;
- opisuje politykę zagraniczną i łamanie postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę;
- przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich, wielkopolskiego oraz plebiscytów;
- rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej;
- analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie;
- rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta;
- analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz;
- omawia politykę państwa polskiego wobec mniejszości;
- dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę;
- przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki;
- rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego;
- omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst;
- ocenia osiągnięcia II RP;
- podaje cechy polskiego państwa autorytarne.

Na ocenę celującą uczeń:

- opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą;
- uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu;
- opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.;
- opisuje i analizuje różne postawy Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę;
- analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania listopadowego na jego losy;
- rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków;
- porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską,
- dostrzega zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców;
- analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej;
- porównuje rolę Garibaldi i Cavoura w Zjednoczeniu Włoch;
- uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską;
- wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej ;
- rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych;
- dostrzega i przedstawia skutki kolonializmu we współczesnym świecie;
- rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego;
- uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu styczniowym;
- omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii w Galicji;

- rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, Wielkopolski i Galicji ;
- dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.
- wskazuje źródła przemian obyczajowych na przełomie XIX i XX w.;
- analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.;
- wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoświatowymi
- rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji;
- omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę;
- wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych;
- analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją;
- analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej;
- omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne;
- analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę;
- rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich;
- przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego;
- wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej;
- analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS;
- analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej;
- analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera;
- omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki;
- omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia;
- dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec;
- analizuje przyczyny polityki państw zachodnich wobec III Rzeszy;
- rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy;
- omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.;
- porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej;
- podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP;
- wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP;
- analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju;
- ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje;
- ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego;
- analizuje i ocenia polską politykę zagraniczną.